

ADRESNI REGISTAR U FEDERACIJI BIH

Postojanje imena naseljenog mjesta/naselja, ulice ili trga s pripadajućim kućnim brojem (adresa) je jednostavno potreba u svakodnevnom životu, radu i djelovanju ne samo čovjeka, nego i čitave zajednice. Brojni su razlozi zašto je važno imati tačnu adresu, a ovdje ćemo nabrojati samo neke od njih:

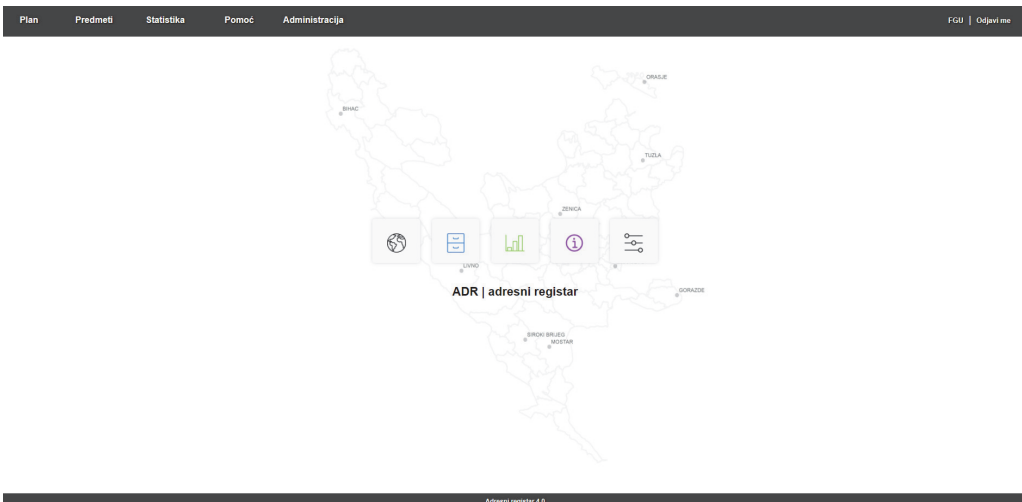
- isporuka poštanskih pošiljki,
- geolokacija zgrade/nekretnine,
- razne vrste intervencija (hitna služba, vatrogasna služba, komunalna služba, policija),
- navigacija, itd.

Važnost logičkog, dosljednog i organiziranog adresiranja utiče na kvalitetu usluge dostupne svim građanima, a može osjetno poboljšati kvalitetu života u zajednici.

U Federaciji BiH na polju označavanja kućnih brojeva u proteklih 30 godina nije se vodilo previše računa. Tako danas postoji prilično veliki broj neoznačenih ulica i trgova, na pojedinim zgradama postoje oznake kućnih brojeva postavljene prije posljednjeg rata, dok je velika većina novoizgrađenih objekata bez podatka o kućnom broju. S tim u vezi postalo je uobičajeno da većina građana i institucija ima adresu „*naziv ulice b.b.*“ U svakodnevnom životu to stvara velike probleme, a kao što je navedeno, samo neki od problema su: nemogućnost dostave pošte na pravu adresu, nemogućnost pronalaženja tačne lokacije kako za građane, tako i za određene državne službe (inspekcije, policija, porezna uprava i sl.) i komunalne službe (opskrba vodom i električnom energijom, odvoz smeća), problemi kod popisa stanovništva, nemogućnost korištenja modernih tehnologija za traženje lokacija – GNSS navigacija i slično.

Federalna uprava za geodetske i imovinsko–pravne poslove (FGU) prepoznala je iznad navedenu problematiku, te prethodnih godina, uz podršku CILAP projekta, te kroz aktivnosti financiranja iz budžetskih sredstava Federacije BiH i zajedničkog financiranja sa upravnim organizacijama kantonalne i lokalne razine, pokrenula inicijativu uspostave, održavanja i distribucije podataka o adresama na području Federacije BiH.

Nakon uspješno realiziranog pilot projekta u Općini Čitluk razvijen je informacijski sistem (web GIS aplikacija) za uspostavu i vođenje adresnog registra (slika 1), a koju je FGU besplatno ustupila svim jedinicama lokalne samouprave koje su otpočele realizaciju projekta uspostave adresnog registra. Glavni cilj projekta jeste urediti cijelo područje Federacije BiH u domenu adresnih podataka, izraditi baze podataka u jedinicama lokalne samouprave, kreirati centralnu bazu podataka, uspostaviti servise za interoperabilnu komunikaciju, te pripremiti podatke za neposredno označavanje naselja, ulica i trgova imenima, zgrada brojevima, te izrade registra o izvršenom označavanju.

Slika 1. Informacioni sistem adresnog registra v4.0

Projekt se načelno provodi u dvije faze:

- 1) Pripremna faza tijekom koje se moraju izvršiti sve neposredne pripreme za fazu implementacije. U ovoj fazi se u prvom redu treba provesti analiza postojećeg sistema naseljenih mjesta u svim jedinicama lokalne samouprave (JLS). Nakon toga je potrebno izraditi plan podjele na ulice i trgove za sva naseljena mjesta. Temeljem svih ovih dokumenata potrebno je izraditi Projekt za fazu implementacije.
- 2) Faza implementacije sastoji se iz četiri podfaze od kojih se prva odnosi na evidentiranje postojećeg stanja, druga se odnosi na izradu nacrtu plana označavanja zgrada kućnim brojevima, treća podfaza predstavlja administrativnu dodjelu kućnih brojeva, te četvrta je označavanje na terenu s registracijom podataka o izvršenom označavanju u informacionom sistemu adresnog registra, odnosno unos u bazu podataka.

Zaključno sa 10. mjesecom 2022. godine, status uspostave adresnog registra zajedno sa glavnim aktivnostima predstavljen je u nastavku.

Svih 79 jedinica lokalne samouprave na području Federacije BiH upoznato je sa projektom adresnog registra i pokrenute su inicijative za njegovu realizaciju. Ukupno 27 općina/gradova završilo je obje faze uspostave adresnog registra i trenutno rade na održavanju podataka putem ranije spomenute web aplikacije/informacionog sistema. Ovih 27 JLS su djelomično ili u potpunosti obilježile svoju teritoriju tablicama s kućnim brojem i tablicama sa nazivima ulica. S tim u vezi uspostavljen je informacioni sistem i baza podataka adresnog registra za svaku JLS, a centralna baza podataka se nalazi u FGU, koja predstavlja centralnu pristupnu tačku. Javni uvid u podatke adresnog registra, za dio Federacije BiH koji je završen, dostupan je putem internet preglednika Geoportala Infrastrukture prostornih podataka FBiH³.

³ www.ippfbih.gov.ba/web-preglednik

Preostale općine i gradovi su u različitim fazama i podfazama uspostave adresnog registra, od inicijalne faze pripreme do usvajanja potrebnih odluka na općinskim/gradskim vijećima, itd. Pregled uspostave adresnog registra na teritoriji FBiH dat je na slici 2.

Okvirni pregled statističkih podataka glavnih komponenti uspostave adresnog registra dat je u narednoj tablici, a u skladu sa podacima iz centralne baze podataka u koju se vrši dnevna replikacija podataka iz svake pojedine baze koja se ažurira i vodi u općinama i gradovima.

Tabela 1
Statistički prikaz (zaključno sa 10/2022)

Statistički podatak	Iznos
Broj informacionih sistema AR u FBiH	60
Broj predmeta u informacionom sistemu AR FBiH	58.612
Broj službenih kućnih brojeva u centralnoj bazi podataka	377.576
Broj službenih kućnih brojeva na Geoportalu IPP	170.000
Broj naseljenih mjesta	2.449
Broj ulica	8.798

Slika 2. Pregledna karta uspostave adresnog registra u FBiH (zelena boja predstavlja ranije navedenih 27 JLS)

Informacioni sistem adresnog registra (IS AR) je redovno održavan i ažuriran, a tokom prethodne 2 godine radilo se, između ostalog, i na uspostavljanju komunikacije između različitih informacionih sistema koje vodi i održava FGU. Tako je informacioni sistem adresnog registra uvezan sa novom verzijom softvera za katastar FBiH, softvera za zemljišnu knjigu FBiH, kao i informacionog sistema Registra cijena nekretnina – RCN FBiH.

The screenshot shows a web application interface for address registration. The interface is divided into several sections:

- NOVI PREDMET - DJELOVODNIK**: Includes fields for 'Godina*' (Year), 'Vrsta zahtjeva*' (Type of request), 'UR broj' (UR number), 'KLASA' (Class), 'PROTOKOL' (Protocol), and 'Opis predmeta' (Description of the subject).
- Datum***: A date field showing '16.11.2008 (dan,mjesec, godina)'. Below it is a 'Podnostelj*' (Subordinate) section with fields for 'JMBG', 'Adresa', and 'U sntu'.
- IDDEEA - Registar građana**: A section for citizen registration with fields for 'Prezime' (Surname), 'Ime oca' (Father's name), 'Ime' (Name), 'Djevojačko prezime' (Maiden name), and 'Adresa'.
- Adresni registar**: A section for address registration, highlighted with a red border. It includes fields for 'Općina/grad' (Municipality/City), 'Naseljeno mjesto' (Settlement), 'Ulica' (Street), 'Kućni broj' (House number), and 'Adresa'.

At the bottom of the form, there are buttons for 'PRIHVATI' (Accept) and 'ODUSTANI' (Cancel).

Slika 3. Interoperabilnost informacionih sistema AR, Katastar, IDDEEA

Saradnja Federalne uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove sa jedinicama lokalne samouprave u FBiH formalizirana je kroz Sporazume o zajedničkim obavezama, kao i Ugovore o saradnji na polju adresnog registra. Jedinice lokalne samouprave između ostalog imaju obavezu uspostave, održavanja i ažuriranja podataka o adresama, dok FGU formira i održava bazu podataka u JLS, centralnu bazu podataka, aplikacijske i web servise, dostupnost i interoperabilnost podataka, kao i druge neophodne serverske i komunikacijske resurse.

Također, Federalna uprava realizira i projekte sufinansiranja dijelova projekta uspostave adresnog registra poput nabavke tabli sa nazivima ulica i pločica sa kućnim brojevima (zajedničko financiranje nabavki JLS i FGU), priprema i dijeli podatke putem Geoportala, osigurava održavanje informacionog sistema i pratećih komponenti, te generalno važi za tehničku podršku jedinicama lokalne samouprave u FBiH.